

A Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat

2021. november–decemberi hírlevele

Tisztelt Tagtársaink!

Elöljáróban figyelmükbe ajánlunk néhány társintézményi programot.

Az MTA II. Osztály Ókortörténeti Bizottság Epigrafikai Albizottság, a Debreceni Egyetem, az ELTE, a MNM Régészeti Tár és a NKE Ludovika Római Állam- és Tartományigazgatási Kutatóműhely konferenciát rendez **Alföldi Géza régészprofesszor** emlékére 2021. november 5-én 10:00 órai kezdettel a Magyar Nemzeti Múzeum Lapidáriumában. A részletes program itt olvasható: <https://mnm.hu/hu/esemenyek/meghivo-alfoldy-geza-emlekules>

2021. november 26-án **Wittelsbach-kiállítás** nyílik a Magyar Nemzeti Múzeumban.

Felhívjuk a figyelmüket az MTA **Magyar Tudomány Ünnepe** programsorozatára „Tudomány: iránytű az elérhető jövőhöz” címmel, amelyre 2021. november 3. és 30. között kerül sor. A részletes programhoz: <https://mta.hu/tudomanyunnep> és <https://abtk.hu/mtu>.

A rendezvényhez kapcsolódó művészettörténeti tematikájú programok:

BTK Művészettörténeti Intézet (Humán Tudományok Háza, 1097 Budapest, Tóth Kálmán utca 4.)

Az ismeretlen Országház – Sisa József előadása. 2021. november 5., 16:00 óra

Gulyás Borbála: Bocskay György kalligráfus művészete című könyvének bemutatója. A kötetet bemutatja Galavics Géza akadémikus. 2021. november 12., 14:00 óra

Beszélgetéssel egybekötött filmvetítés a Bölcsészettudományi Kutatóközpont Pszichiátriai Művészeti Gyűjteményében. 2021. november 16., 16:00 óra

A rendezvényhez kapcsolódó régészeti tematikájú programok:

BTK Régészeti Intézet (Humán Tudományok Háza, 1097 Budapest, Tóth Kálmán utca 4.)

Hogyan tovább? – krízisek, fordulópontok, túlélési stratégiák az elmúlt 12.000 évben – évezredek válságai a kihívásokra a legfrissebb kutatási eredmények alapján. Kerekasztal-beszélgetés a régészeti-történeti korok meghatározó fordulópontjairól. 2021. november 16, 10:00. Humán Tudományok Háza, 1097 Budapest, Tóth Kálmán utca 4.

Nők a tudományban: Rejtett folyamatok és feltárt jelentések a humán tudományokban. 2021. november 17. 14:00–16:30 óra. MTA Székház, Nagyterem (1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.)

https://mta.hu/mtu_esemenynaptar/2021-11-17-nok-a-tudomanyban-rejtett-folyamatok-es-feltart-jelentesek-a-human-tudomanyokban-4167

A család régészete. Hagyományos és új megközelítések. Online konferencia, 2021. november 19. 10:00–16:00 óra

https://mta.hu/mtu_esemenynaptar/2021-11-19-a-csalad-regeszete-hagyomanyos-es-uj-megkozeli-tesek-4071

A fentiek mellett a következő programokkal várjuk Tagtársainkat:

- **Közösségi régészeti konferencia**

A rendezvény helyszíne: Szentendre Városháza, 2000 Szentendre, Városház tér 3.

Időpontja: **2021. november 12–13., péntek–szombat**

A konferencia a Ferenczy Múzeumi Centrum, a Községi Régészeti Egyesület, a Magyar Régész Szövetség és a Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat közös rendezvénye.

A konferencián a megadott jelentkezési határidőig regisztrált jelentkezők tudnak részt venni.

RÉSZLETES PROGRAM

November 12.

„Mindenki másképp csinálja.” A közösségi régészet modelljei, módszertani tanulságok

9:00 Megnyitó. Köszöntőt mond Prosek Zoltán, a Ferenczy Múzeumi Centrum igazgatója és Lang András önkormányzati képviselő, a Kulturális, Oktatási és Civil Bizottság elnöke

Szakmai bevezetőt tart Wollák Katalin örökségvédelmi szakértő, a Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat főtthkára

9:20 Előadások. Levezető elnök: Wollák Katalin

Rácz Tibor Ákos: A Pest megyei közösségi régészeti program mérföldkövei és tanulságai

Szücsi Frigyes: A Fejér megyei közösségi régészeti program és a csákberényi modell

Bakos Gábor: Egy korszakváltás előestéjén, azaz a közösségi régészet helyzete a Herman Ottó Múzeum önkéntesi programjának tükrében

Péternáry Tamás – Rózsa Zoltán – Vida István: Válasz a közösségi régészeti kutatási paradigma kihívásaira

Eke István: Községi régészet Zala megyében

Mrenka Attila: Község. Régészet. A határon

Czövek Attila: A közösségi régészet helyzete Tolna megyében

14:00 Előadások. Levezető elnök: Szabó Gábor

Kálnoki-Gyöngyössy Márton: A kincstalálás. Szabályozások a római jogtól napjainkig

Laszlovszky József: Csataterek komplex kutatása és a közösségi régészet: a muhi csatatér vizsgálata és módszertani tanulságai

Szatmáriné Bakonyi Eszter – Tóth Eszter: A régészeti feltárások műtárgyvédelmi aspektusa

Schmidt Balázs: Digital Meets Heritage – 3D-s alkalmazások a régészetben

16:00 Könyvbemutató. A „Kincskeresés, kaland, tudomány. Községi régészeti projektek Pest megyében” c. kiállítási katalógus és tanulmánykötet szakmai bemutatója. A kötetet bemutatja:

Kulcsár Gabriella, a BTK Régészeti Intézet igazgatója

17:00 Tárlatvezetés. A „Kincskeresés, kaland, tudomány. Községi régészeti projektek Pest megyében” c. kiállítás megtekintése (vezetést tart: Rácz Tibor Ákos, a kiállítás kurátora)

19:00 Poszterek megtekintése

November 13.

„Új utakon.” Az önkéntesekkel végzett régészeti kutatómunka eredményei

09:00 Előadások. Levezető elnök: Tankó Károly

Gutay Mónika – Kerékygyártó Gyula: Középső paleolitikus telep Gyöngyöstarjánban. Gyöngyöstarján 10. sz. lelőhely kutatása

Béres Sándor – Kovács András: Sajókeresztúr, Szakáll-tető lelőhely

Váczai Gábor: Szétszórt bronzkoriak. A hamvasztásos rítusú temetkezések felszíni azonosításának lehetőségei

Szabó Gábor: Bronzkori és vaskori kincsek, ostromok nyomában. Példák a közösségi régészet és a célirányos tudományos kutatás lehetséges találkozásairól

Kiss Alexandra: Kutatás Bodajk – Proletár-földek II. lelőhelyen

Steuer István: Mikor készült a Csörsz-árok?

13:00 Előadások. Levezető elnök: Rácz Tibor Ákos, Laszlovszky József

Herbst Anna: A pusztavacsi erénytál

Rózsa Zoltán – Szigeti Judit – Vida István: Községi régészeti program Kisbárcán (Nógrád megye)

Gálvölgyi Orsolya – Tóth Balázs: Késő Árpád-kori kincslelet Lucfalva – Hosszú-völgyből

Debrődi Boglárka: A közösségi régészet gyakorlata egy spanyolországi és egy magyarországi feltárás nyomán

Dobos János: 15 év közösségi várméntés – kihívások és eredmények

Nagy Balázs: Éremlékek a mohácsi csatavesztés után Pest megyében

Havasi Norbert – N. Kis Tímea: Az Eger, Nagy-Eged-hegyi Szent Kereszt-kápolna kutatása

17:00 Workshop. Irányított beszélgetés Laszlovszky Józseffel a közösségi régészet aktuális kihívásairól. A pódiumbeszélgetés résztvevői: Bakos Gábor, Piros-Pozdora Máté, Rácz Tibor Ákos, Rózsa Zoltán, Szabó Gábor, Vida István

- **Könyvbemutató**

Az Iskola Alapítvány és a Möller István Alapítvány kiadásában (Kolozsvár–Budapest, 2021) a Mezőség építészetéről, művészetéről szóló, Kollár Tibor által szerkesztett

Középkori művészet a Szamos mentén I–II.

című tanulmánykötetet bemutatja Lővei Pál.

A rendezvény időpontja: **2021. november 26. péntek, 15 óra**

A rendezvény helyszíne: Magyar Nemzeti Múzeum, Lapidárium

A Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat, a Magyar Nemzeti Múzeum és az MTA Művészettörténeti Bizottsága közös rendezvénye.

Középkori művészet
a Szamos mentén I.

Középkori művészet
a Szamos mentén II.

- **Tóth Mária- emlékülés**

„Szeresd a magad kis mesteriségét...” – Az archeometria szerepe a régészetben, művészettörténetben és restaurálásban

Előadók: az MTA X. Osztály Geokémiai, Ásvány- és Kőzettani Tudományos Bizottságának Archeometriai Albizottsága, a Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont Földtani és Geokémiai Intézete, a Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat Archeometriai Műhelye és a Magyar Nemzeti Múzeum szervezésében

Időpont: **2021. november 30., 10:00 óra**

Helyszín: Magyar Nemzeti Múzeum, Díszterem

RÉSZLETES PROGRAM

10:00 Megnyitó

Demény Attila, a CSFK Földtani és Geokémiai Intézet igazgatója

10:10 Megemlékezések Tóth Máriáról

Lővei Pál (BTK Művészettörténeti Intézet)

Révész László (Szegedi Tudományegyetem Régészeti Tanszéke)

Czifrák László, Ridovics Anna (Magyar Képzőművészeti Egyetem Restaurátor Tanszéke, Magyar Nemzeti Múzeum)

10:25–10:45 Kreiter Attila, May Zoltán, Pető Ákos, Tóth Mária, Bajnóczi Bernadett, Máté László, Viktorik Orsolya, Szabó Lénárd, Sklánitz Antal, Kis Mészáros Zsuzsanna, Gődény Mária, Cseri Zsolt, Raczy Pál: A Körös kultúra szarvasmarha idoljainak új értelmezési lehetőségei technológiai vizsgálatok segítségével

10:45–11:05 Walter Dorottya, Szilágyi Veronika: Késő szarmata kori fazekasműhely Nagymágocs-Paptanyán

11:05–11:25 Biró Veronika, Hajtó Kornélia, Czifrák László, Bajnóczi Bernadett: Egy Zsolnay pirogránit kültéri váza restaurálása az anyagvizsgálatok tükrében

11:25–11:45 Sipos György, Filyó Dávid, Rekeczki Kinga, Magyar Gergő, Bartyik Tamás: Terrakotta műalkotások készítése idejének lumineszcens módszerrel történő meghatározása – nehézségek és további lehetőségek

11:45–12:05 Főríz István: „Még az üveghegyen is túl”

12:05–12:25 Ridovics Anna, Kasztovszky Zsolt, Bajnóczi Bernadett: Sugárzó szépség 2. – Uránüvegek a Magyar Nemzeti Múzeum gyűjteményében

12:25–13:30: *szünet*

13:30–13:50 Pintér Farkas: Természettudományok a restaurátorképzés szolgálatában – szemelvények az Universität für angewandte Kunst Wien Restauratori Intézetének hallgatói munkáiból

13:50–14:10 Dági Marianna: Hellénisztikus aranyékszerek az Antik Gyűjteményben

14:10–14:30 Horváth Eszter, Mozgai Viktória, May Zoltán, Bajnóczi Bernadett: Hun kori ajándék – a nagyváradai lunula alakú csüngő

14:30–14:50 Piros Réka, Mozgai Viktória, Bajnóczi Bernadett: Hun kori lószerszámveretek új régészeti és archeometriai eredményei Árpás, Pannonhalma és Zuglói lelőhelyekről

14:50–15:10 Galambos Éva, Liptay Éva, Tuzson Eszter: Egy különleges ókor egyiptomi halotti szobor egyiptológiai és archeometriai vizsgálata

15:10 Zárszó

Bajnóczi Bernadett, az Archeometriai Albizottság elnöke

- **A Magyar Tudományos Akadémia Pszichiátriai Művészeti Gyűjteményének megtekintése**

Szakvezetést tart: Perenyei Mónika művészettörténész

A rendezvény helyszíne: BTK Művészettörténeti Intézet (1097 Budapest, Tóth Kálmán utca 4., 6. emelet). Találkozás a földszinti aulában.

Időpontja: **2021. december 3., péntek 15:00 óra**

Kérjük regisztráljon Tamás Tímea altitkárnál 2021. november 29. hétfő 16:00 óráig:

mrmt@freemail.hu

Pál István: A férfi „C” osztály folyosója, 1926

- „Castrum Virtuale – Időutazás a fenékpusztai római erődben”

Online tárlatvezetés a virtuális kiállításban.

A szakmai vezetést tartják Heinrich-Tamáská Orsolya és Havasi Bálint kurátorok.

A program időpontja: **2021. december 8., szerda 15:00 óra.**

A programhoz ezen a linken <https://youtu.be/zzXvCSUG8bg> lehet kapcsolódni.

- **Tudomány: iránytű az elérhető jövőhöz**

Tudományos régészeti kutatási projektek bemutatója című konferencia és a Társulat 2021. évi Henszlmann-díjának átadása

A konferencia részletes programja november végén lesz elérhető a Társulat honlapján, illetve megküldjük e-mailben is.

A rendezvény helyszíne: Magyar Nemzeti Múzeum, Lapidárium

A rendezvény időpontja: **2021. december 13., 10:00 óra**

A Társulat Henszlmann-díjának átadása

Díjazott: Kovács Olivér, a muemlekem.hu honlap szerkesztője – a régészeti és épített kulturális örökség közkinccsé tétele terén évtizedek óta folytatott kiemelkedő tevékenységéért.

A rendezvény időpontja: 2021. december 13., 12:30 óra, helyszíne: MNM Lapidárium

Laudál: Anders Alexandra

Ezt követően kerül sor a Társulat vezetőségének és választmányának évadzáró ülésére. Felhívjuk a tisztelt választmányi tagok figyelmét arra, hogy a december 13-án hétfőn délután 15:00 órai kezdettel tervezett választmányi ülésre külön meghívót küldünk.

Végezetül: kérjük szépen mindazokat, akik még nem fizették be az idei társulati tagdíjat, esetleg hátralékuk van, átutalással rendezzék tartozásukat. Számlaszámunk: **11708001-20330749-00000000** (közleményként kérjük feltüntetni a befizető nevét). Csekkkel, nyugtával Tamás Tímea továbbra is rendelkezésre áll a Magyar Nemzeti Múzeumban (tel.: 327 7771).

A rendezvények védettségi igazolással, maszkban látogathatók.

Budapest, 2021. november 3.

Láng Orsolya	Jávor Anna	Wollák Katalin
titkár	elnök	főtitkár